

Odborná způsobilost podle ZDPZ v přechodném období

Předpisy	<ul style="list-style-type: none"> • Zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění („ZDPZ“) • vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění („vyhláška“)
Ustanovení	<ul style="list-style-type: none"> • § 122 odst. 1 ZDPZ • § 55 až 57 ZDPZ • § 71 a 72 ZDPZ

Otázka **Co znamená „doklad o odborné znalosti podle § 18 zákona č. 38/2004 Sb.“ v § 122 odst. 1 ZDPZ a jakou odbornou způsobilostí je nutné v přechodném období disponovat?**

Odpověď Zákon č. 38/2004 Sb. (dále jen „ZPZ“) v § 18 upravoval několik kvalifikačních stupňů odborné způsobilosti v závislosti na typu pojišťovacího zprostředkovatele („PZ“), a to základní, střední a vyšší. Pro tyto stupně byly skládány příslušné odborné zkoušky, popř. se prokazovalo absolvování odborného studia na střední nebo vysoké škole, zaměřené na problematiku pojišťovnictví, finančních služeb a s tím souvisejících oblastí. V této souvislosti platí, že základní odbornou zkoušku bylo možné složit jen na základě této dosavadní právní úpravy, včetně prováděcích právních předpisů, a nikoli již právní úpravy nové.

Nová právní úprava ZDPZ, která ZPZ od 1. prosince 2018 nahradila, stanoví v § 122 odst. 1 přechodné období 24 měsíců, během nichž lze odborné znalosti a dovednosti prokázat dokladem podle ZPZ. Jelikož v § 122 ZDPZ chybí další upřesnění toho, které doklady lze přiřadit kterým rolím PZ podle ZDPZ (samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce, doplňkový pojišťovací zprostředkovatel), platí, že pro účely prokazování odborné způsobilosti postačí jakýkoli doklad u jakékoli kategorie PZ.

Zároveň ale platí § 71 a 72 ZDPZ, podle nichž pojišťovna a pojišťovací zprostředkovatel distribuují pojištění s odbornou péčí, resp. jednají se zákazníkem kvalifikovaně. Tyto požadavky nelze naplnit, aniž by tyto osoby disponovaly odpovídajícími znalostmi a dovednostmi. Nelze tedy dovozovat, že by samostatnému zprostředkovateli, který má disponovat odbornými znalostmi pro samostatný výkon pojišťovací činnosti, mohly k vynaložení odborné péče postačovat znalosti na úrovni některé z podřízených rolí podle dosavadní právní úpravy ZPZ. V opačném případě by v přechodném období byla snížena odborná úroveň výkonu činnosti, a hrozilo tedy nedodržování pravidel stanovených na ochranu zákazníka v části šesté ZDPZ.

Ustanovení § 122 odst. 1 má význam přechodného ustanovení k prokazování odborné způsobilosti. Toto prokazování je nutno chápat jako pojem vycházející ze správního postupu spojeného se zápisem pojišťovacího zprostředkovatele do registru ČNB. Přitom je třeba rozlišit, že

1. podle § 55 odst. 3 samostatný zprostředkovatel, je-li fyzickou osobou, je povinen zprostředkovávat pojištění nebo zajištění pouze tak, že trvale splňuje podmínky odborné způsobilosti podle § 56, zatímco
2. podle § 56 odst. 3 se *získání* odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění prokazuje osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky podle tohoto zákona.

Jak konstatuje důvodová zpráva k § 122 ZDPZ, smyslem přechodného ustanovení je vyřešit dočasnou situaci, kdy k datu účinnosti nového zákona nebudou ještě akreditovány osoby, které budou provádět odborné zkoušky. Přechodné ustanovení tedy nahrazuje způsob *prokázání získání* odborné způsobilosti (tzn. jednorázovou skutečnost), nikoli *trvalé splňování* podmínek (tj. průběžný stav), nutných pro výkon činnosti s odbornou péčí a kvalifikovaně (§ 71 a 72 ZDPZ).

V tomto smyslu je sice možné na počátku, tzn. při registraci, nahradit prokázání odborné zkoušky jakýmkoli dokladem podle ZPZ, nicméně při činnosti PZ samotné se uplatní již průběžný požadavek udržování odpovídající materiální odborné způsobilosti pro výkon činnosti s odbornou péčí. Jak uvádí důvodová zpráva k § 55 až 57 ZDPZ: „Náležitá, trvale udržovaná, odbornost osob distribuujících pojištění je důležitým předpokladem pro řádné poskytování služeb zákazníkům...“.

Tomu odpovídá i znění vyhlášky, která v § 2 odst. 1 konkretizovala povinnost trvalého splňování podmínky odborné způsobilosti podle v § 55 odst. 1 ZDPZ takto: „Rozsah odborných znalostí osoby podle § 55 odst. 1 zákona musí odpovídat věcné náplni činnosti této osoby pro distribuci pojištění, aby byl zabezpečen její kvalifikovaný výkon.“ Věcné okruhy odborných dovedností pak vymezuje příloha vyhlášky.

Rozsah odborných dovedností se proto uplatní v míře odpovídající kategoriím podle § 3 vyhlášky, tedy v každé skupině odbornosti je nutno disponovat schopnostmi

„a) kvalifikovaně získat informace od zákazníka tak, aby bylo možné provést řádnou analýzu podle § 78 odst. 2 písm. a) zákona,

b) kvalifikovaně a srozumitelně poskytovat informace při komunikaci se zákazníkem tak, aby zákazník mohl sám posoudit, zda nabízený pojistný produkt odpovídá jeho požadavkům, cílům, potřebám, finanční situaci, znalostem a zkušenostem, rizikové toleranci, schopnosti nést ztráty, a uvědomit si rizika, kterým může být vystaven po dobu trvání pojištění,

c) řádně vyhodnotit zákaznickovy požadavky, cíle, potřeby, finanční situaci, znalosti a zkušenosti, rizikovou toleranci zákazníka, schopnosti zákazníka nést ztráty a právní vztahy zákazníka týkající se dalších produktů finančního trhu a zvážit pojistná nebezpečí, kterým může být zákazník vystaven po dobu trvání pojištění, a nabídnout mu pro něj vhodný pojistný produkt a

d) řádně uzavírat pojistné smlouvy jménem a na účet pojišťovny nebo zákazníka.“

Je třeba dodat, že je přestupkem, pokud pojišťovna a samostatný zprostředkovatel distribuují pojištění způsobem, který neodpovídá požadavku odborné péče (§ 114 odst. 1 písm. e) ZDPZ), a to platí i v případě zajištění distribuce prostřednictvím dalších osob.

Povaha odpovědi: Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor.

Kontaktní osoba: Tomáš Chudý

Datum: 13. 12. 2018